

Leerdam,
8 februari 2017

Behandeld door
Odette Wevers

Doorkiesnummer
0345-636295

Bijlage(n)
1

Onderwerp
Rekenkamerbrief doorwerkingsonderzoek Onderwijsachterstanden (samenvatting)

Aan de gemeenteraad van Leerdam
Postbus 15
4140 AA Leerdam

Geachte raad,

De afgelopen maanden heeft de Rekenkamer Leerdam het doorwerkingsonderzoek naar het Onderwijsachterstandenbeleid uitgevoerd. In deze brief informeren wij u over de uitkomsten.

De rekenkamer is om vijf redenen erg positief over hoe het onderwijsachterstandenbeleid momenteel invulling krijgt:

1. Er is sprake van specifiek, meetbaar, acceptabel en realistisch (draagvlak) en tijdgebonden beleid, dat bekend is bij de maatschappelijke partners en waarvoor draagvlak is.
2. De budgetten voor onderwijsachterstandenbeleid kunnen transparant worden verantwoord. Bij de inzet van budgetten voor scholen wordt naar wederzijdse tevredenheid gewerkt op basis van cofinanciering.
3. De behaalde resultaten, de achterliggende systematiek van monitoring en herijking van beleid en bespreking van de resultaten met onderwijspartners stemmen positief.
4. Zowel via de opgezette structuur als de wijze waarop de relatie met onderwijspartners wordt ingevuld, wordt aantoonbaar regie gevoerd door de gemeente Leerdam.
5. Van de tien aanbevelingen uit 2012 zijn er acht aantoonbaar uitgevoerd. Bij de overige twee aanbevelingen zijn er geen indicaties dat er op die twee aspecten problemen zijn blijven bestaan.

De Lokale Rekenkamer Leerdam beveelt aan om de ingeslagen koers vast te houden en ziet geen reden voor nadere aanbevelingen.

Voor meer informatie over de uitvoering van het doorwerkingsonderzoek en een onderbouwing van onze conclusies verwijzen we u naar bijgaande rekenkamerbrief.

Wij hopen u hiermee van dienst te zijn geweest.

Met vriendelijke groet,

Lokale Rekenkamer Leerdam
J. Buijserd
Voorzitter

Leerdam,
8 februari 2017

Aan de gemeenteraad van Leerdam
Postbus 15
4140 AA Leerdam

Behandeld door
Odette Wevers

Doorkiesnummer
0345-636295

Bijlage(n)
4

Onderwerp
Rekenkamerbrief doorwerkingsonderzoek Onderwijsachterstanden

Geachte raad,

Hierbij informeren wij u over de uitkomsten van ons doorwerkingsonderzoek naar het Onderwijsachterstandenbeleid. Achtereenvolgens gaan wij in op:

1. opzet en uitvoering van het onderzoek;
2. context van onderwijsachterstandenbeleid;
3. onderzoeksbevindingen en conclusies;
4. aanbevelingen;
5. zienswijze op bestuurlijke reactie college.

1. Opzet en uitvoering van het doorwerkingsonderzoek

In het jaarplan 2016 heeft de Lokale Rekenkamer Leerdam aangekondigd de doorwerking van het rekenkameronderzoek 'Het kind van de rekening' uit 2012 te bepalen. Dit betrof een onderzoek naar het Onderwijsachterstandenbeleid van de gemeente. Op 5 april 2016 bent u over dit doorwerkingsonderzoek geïnformeerd. De vraagstelling van het doorwerkingsonderzoek luidt:

In welke mate zijn verbeteringen gerealiseerd in de beleidsformulering, financieel beheer, regievoering en monitoring van het onderwijsachterstandenbeleid sinds het rekenkamerrapport 'Kind van de rekening' uit 2012?

Het doorwerkingsonderzoek is conform de onderzoeksopzet uitgevoerd (zie bijlage 1). Voor een gedetailleerde onderzoeksverantwoording verwijzen we naar deze bijlage. Eén aandachtspunt is echter expliciete vermelding waard. Kenmerkend aan de gekozen opzet van dit doorwerkingsonderzoek is, dat is gekozen voor een focus op gerealiseerde verbeterpunten. Daarmee is een andere benadering gekozen dan bij eerdere doorwerkingsonderzoeken, waar de nadruk lag op de uitvoering van de afzonderlijke aanbevelingen. Voor wie vooral in dit laatste is geïnteresseerd, is bijlage 2 bedoeld. Daarin is per aanbeveling kort aangegeven, in welke mate deze is uitgevoerd.

Een bronnenoverzicht is opgenomen in bijlage 3. De bevindingen zijn voor een verificatie van de feiten voorgelegd aan de ambtelijke organisatie. De ambtelijke reactie heeft geleid tot enkele tekstuele aanpassingen op basis van aanvullende informatie. De optioneel geplande intervisiebijeenkomst met Vianen en Zederik is vanwege de geringe relevantie van het thema in die gemeenten niet gepland. Aan het college is een schriftelijke reactie gevraagd op de conclusies en aanbevelingen. De ontvangen reactie is als bijlage 4 bij deze brief gevoegd.

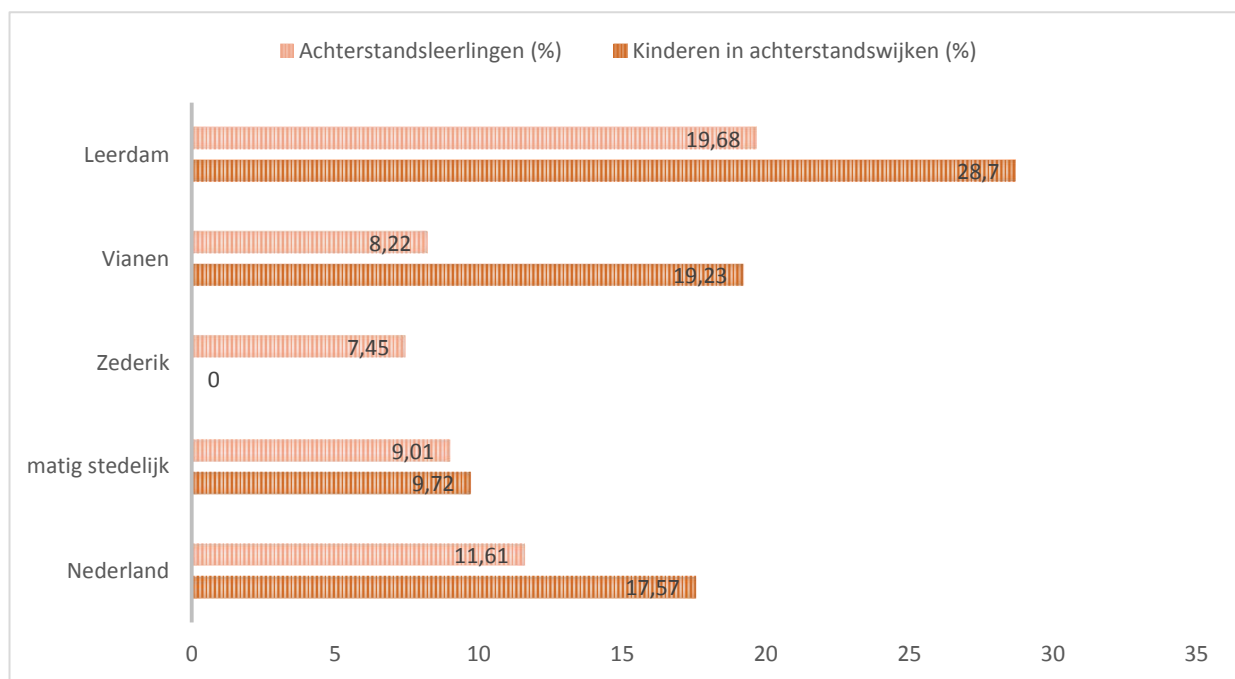
2. Context van onderwijsachterstandenbeleid

Onderwijsachterstandenbeleid richt zich op het verminderen van taalachterstand bij jonge kinderen. De achterliggende veronderstelling is dat hierdoor een betere start op de basisschool mogelijk is. Het voeren van een onderwijsachterstandenbeleid is een door het Rijk opgelegde verplichting.¹

Vanwege het relatief hoge aantal kinderen met een taalachterstand in de gemeente Leerdam, krijgt deze gemeente extra budget van het Rijk om het onderwijsachterstandenbeleid uit te voeren.²

In figuur 1 is het percentage achterstandsl leerlingen in Leerdam vergeleken met de gemeenten Vianen en Zederik, met andere matig stedelijke gemeenten en met Nederland. Ook is weergegeven welk percentage kinderen in zogenaamde achterstandswijken woont. Zowel in literatuur als in gesprekken wordt steevast een verband gelegd tussen beide. De figuur laat zien dat Leerdam op beide indicatoren hoger scoort dan Nederland en vergelijkbare gemeenten. Het verschil met buurgemeenten Vianen en Zederik is nog groter.

Figuur 1 Vergelijking achterstandsl leerlingen

Bron: *waarstaatjegemeente.nl* (2012)

¹ Gemeenten hebben op grond van de artikelen 165, 166 en 167 van de WPO een verplichting tot het aanbieden van voldoende voorschools aanbod voor de doelgroepkinderen binnen de gemeente. Tevens zijn zij verplicht afspraken te maken op basis van gelijkwaardigheid met schoolbesturen en houders van kindercentra en peuterspeelzalen. Onder deze afspraken vallen tenminste het definiëren en de werving van de doelgroep, de toeleiding naar de voor- én de vroegschoolse voorzieningen, het zorgdragen voor een doorlopende leerlijn naar vroegschoolse educatie en het behalen van resultaten bij de vroegschoolse educatie. (Staatsblad koninkrijk der Nederlanden, 2010, 687).

Voor meer achtergrondinformatie over onderwijsachterstandenbeleid verwijst de rekenkamer hier kortheidshalve naar hoofdstuk 3.1 van het rapport 'Het kind van de rekening' uit 2012.

² Het betreft een specifieke uitkering van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW), die Leerdam net als 85 andere gemeenten van de zogenaamde G86 ontvangt.

Een centraal begrip in het onderwijsachterstandenbeleid is Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Dit is een verzamelbegrip voor onderwijs aan kinderen in de leeftijd van 2½ tot 4 jaar (voorschools) en 4 tot 6 jaar (vroegschool). De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van het voorschoolse deel. Basisscholen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het vroegschoolse deel. De gemeente is daarnaast verantwoordelijk voor de regie op het totale VVE-beleid. Net als gemeenten ontvangen ook scholen voor de uitvoering van hun taak middelen van het Rijk.

3. Onderzoeksbevindingen en conclusies

In het doorwerkingsonderzoek is het onderwijsachterstandenbeleid geanalyseerd via vier invalshoeken, namelijk beleidsformulering, financieel beheer, regievoering en monitoring. Hieronder zijn per invalshoek de onderzoeksbevindingen van de rekenkamer weergegeven. Per invalshoek is een conclusie getrokken. Aan het einde van deze paragraaf is de slotconclusie van de rekenkamer opgenomen.

3.1. Beleid

Het onderwijsbeleid van de gemeente Leerdam is aanvankelijk vastgelegd in de nota 'Kansen voor Iedereen' uit 2011. In deze nota is het onderwijsachterstandenbeleid van de gemeente Leerdam voor de periode 2011-2014 geformuleerd. Centrale doelstelling is het terugdringen van onderwijsachterstanden. In 2012 hebben de directie van Stichting Peuterwerk en SKCN, de besturen van de basisscholen en de gemeente via convenanten afgesproken zich gezamenlijk in te spannen om een goede doorgaande lijn te realiseren op het gebied van VVE-aanbod en –aanpak. Ook is er toen een gezamenlijk ambitie geformuleerd ten aanzien van het te bereiken resultaat: een vaardigheidsscore van 66.5 op de toets Taal voor Kleuters aan het einde van groep 2 (E2).

In het verlengde van de nota 'Kansen voor Iedereen' is in 2013 (dat is in het jaar na het verschijnen van het rekenkamerrapport) 'De Tussenstand' opgesteld, waarin verbeterpunten en aanbevelingen zijn geformuleerd. Verdere uitwerking vond plaats via de nota 'Kansen Verzilveren'. In feite betreft het geen beleidsnota, aangezien het beleid en uitgangspunten ongewijzigd zijn. Eerder gaat het om een uitvoeringsprogramma, waarin verantwoordelijkheden en de inzet van instrumenten en budgetten zijn geconcretiseerd.³

Het onderwijsachterstandenbeleid in Leerdam omvat de volgende instrumenten (zie figuur 2):

Figuur 2 Schematisch overzicht instrumenten onderwijsachterstandenbeleid Leerdam

0-2 jaar	2-4 jaar	4-6 jaar	5-6 jaar
<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling Monitoring kinderen door JGZ • Werving & toeleiding door JGZ • Opstapje • Boekenpret • Informatievoorziening aan ouders met jonge kinderen 	<ul style="list-style-type: none"> • Voorschoolse educatie • Boekenpret 	<ul style="list-style-type: none"> • Vroegschoolse educatie • Boekenpret • Schakelklas 	<ul style="list-style-type: none"> • Schakelklas

Bron: VVE- en Schakelmonitor 2015 (2016:6)

³ Voor de inhoud van de nota's wordt verwezen naar de respectievelijke documenten.

De nota is in samenspraak met onderwijspartners tot stand gekomen en de acties zijn voorzien van een termijn. Om die reden is de nota 'Kansen Verzilveren' te beschouwen als good practice van een nota die specifiek, meetbaar, acceptabel en realistisch (draagvlak) en tijdgebonden is geformuleerd. De nota is op 28 maart 2014 door de raad vastgesteld. Het beleid is ook samengevat en verantwoord in respectievelijk de begroting en jaarrekening van de gemeente. Momenteel is een actualisatie van 'Kansen Verzilveren' in voorbereiding. Vanwege de te verwachten bestuurlijke fusie met Vianen en Zederik is er voor gekozen geen geheel nieuwe nota op te stellen.

Directeuren zijn zonder uitzondering bekend met de centrale doelstelling en instrumenten die de gemeente voor onderwijsachterstanden heeft. Het is de geïnterviewden duidelijk dat onderwijsachterstandenbeleid een belangrijk speerpunt van de gemeente is. Dit doel staat voor de scholen niet ter discussie. Er is daarmee in Leerdam sprake van een breed gedeelde doelstelling van betrokken partijen. Die gezamenlijkheid blijkt ook uit de inzet van dezelfde instrumenten op verschillende scholen, zoals LOGO3000.⁴ De scholen bepalen zelf de mate van inzet van de instrumenten, al naar gelang de behoefte en visie van de school. Naast een gezamenlijke aanpak, maken de scholen ook zelfstandig keuzes voor andere instrumenten die voor de school passend zijn.

De Rekenkamer concludeert dat er voor onderwijsachterstanden sprake is van specifiek, meetbaar, acceptabel en realistisch (draagvlak) en tijdgebonden beleid, dat bekend is bij de maatschappelijke partners en waarvoor draagvlak is.

3.2. Financiën

De gemeente ontvangt jaarlijks 706.350 euro van het Ministerie van OCW voor onderwijsachterstandenbeleid. In de periode 2013-2016 is een aanvullend bedrag van 63.048 euro per jaar ontvangen vanwege de wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE-middelen).⁵ Het totale budget dat in 2015 beschikbaar was bedroeg 771.390 euro. Figuur 3 bevat een overzicht van de baten en lasten voor de periode 2011-2015.

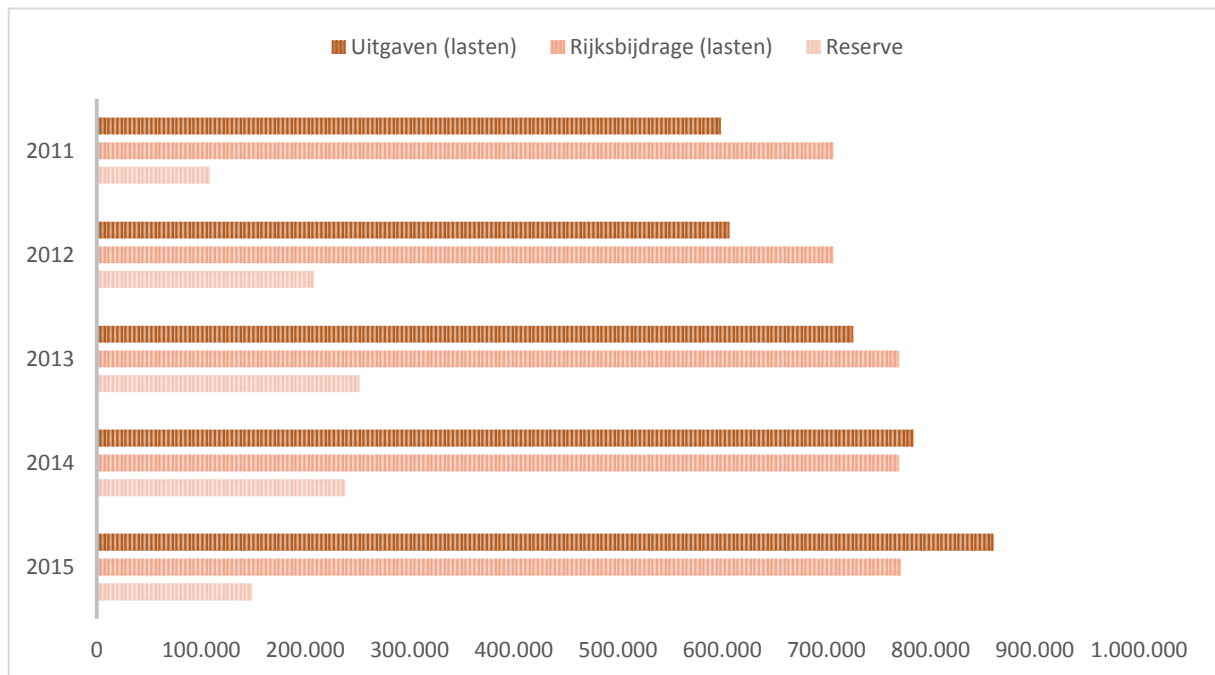
In de afgelopen vijf jaar is ruim 3,7 miljoen euro in onderwijsachterstanden geïnvesteerd. Figuur 3 laat zien dat aanvankelijk meer rijksbijdrage wordt ontvangen dan wordt uitgegeven. Dit overschot wordt in een reserve geparkeerd. De omvang van deze reserve loopt de eerste drie jaren op. Daarna nemen de uitgaven de overhand en wordt de reserve ingezet. Het instellen en benutten van een reserve is relevant, omdat het een specifieke uitkering betreft. Dat betekent dat de rijksbijdrage alleen mag worden ingezet voor onderwijsachterstandenbeleid. De gemeente legt via SiSa⁶ verantwoording af aan het departement over de besteding van de specifieke uitkering. Over het onderwijsachterstandenbeleid wordt in de jaarrekening wel inhoudelijk, maar niet financieel verantwoording afgelegd.

⁴ LOGO 3000 is lesmateriaal voor het basisonderwijs, gericht op de woordenschatontwikkeling van peuters en kleuters. Uit onderzoek is gebleken dat de woordenschat direct invloed heeft op begrijpend lezen en het succes op school bij andere vakken dan taal.

⁵ Deze moet ingezet worden aan verhogen taalniveau 3f of als er budget over is aan activiteiten ter bestrijding van taalachterstanden. Als gevolg van indexeringen kunnen de genoemde bedragen per jaar licht afwijken van de gegevens in figuur 3. Naast middelen voor onderwijsachterstanden ontvangen (alle) gemeenten via het gemeentefonds budget voor onderwijshuisvesting en peuterwerk. Deze zijn hier buiten beschouwing gelaten.

⁶ Single Information, Single Audit.

Figuur 3 Lasten en baten Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2015

Bron: Gemeente Leerdam (2016)

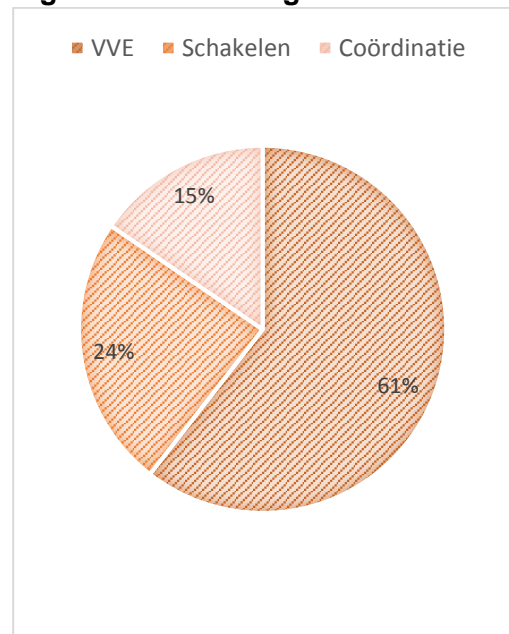
Uit de gemeentelijke administratie komen drie soorten lasten naar voren:

1. VVE-projecten⁷
2. Schakelonderwijs⁸
3. Coördinatie

De verhouding van deze drie soorten lasten is samengevat in figuur 4. In het cirkeldiagram is te zien dat het merendeel van de kosten (61 procent) samenhangt met het VVE-programma. Bijna een kwart van de uitgaven wordt besteed aan schakelen. De programmacoördinatie bedraagt 15 procent van de kosten en valt daarmee binnen de marge van 15-20 procent die doorgaans gehanteerd wordt.

Financiering, in de vorm van subsidie, is een belangrijk instrument voor de gemeente om scholen te overtuigen van een gezamenlijke aanpak. Voorbeelden van projecten waarbij geïnterviewden aangeven dat financiering een rol speelde in de afweging van scholen om mee te doen in een gezamenlijke aanpak zijn onder meer LOGO3000, Het Ei van Columbus en Taalrijk. De financiële

Figuur 4 Verhouding soorten lasten

Bron: Gemeente Leerdam (2016)

⁷ Het betreft hier dus extra taalaanbod voor respectievelijk 2- tot 4-jarigen (voorschool) en 4- tot 6-jarigen (vroegschool).

⁸ Bij Schakelonderwijs gaat het om één jaar extra taalaanbod van twee dagdelen, buiten de eigen klas in aanvulling en aansluiting op een VVE-traject.

bijdrage van de gemeente is altijd op basis van co-financiering. Hiermee wordt de perverse prikkel 'de gemeente betaalt, dus we doen mee' voorkomen. Vanwege de eigen bijdrage dienen scholen immers ook een eigen afweging te maken over het rendement dat men van de investering verwacht. Budget is dan ook niet het enige sturingsinstrument van de gemeente (zie ook de paragrafen over 'beleid' en 'regie').

De Rekenkamer concludeert dat met het onderwijsachterstandenbeleid aanzienlijke bedragen zijn gemoeid. Deze kunnen transparant worden verantwoord. Bij de inzet van budgetten voor scholen wordt naar wederzijdse tevredenheid gewerkt op basis van cofinanciering. Aandachtspunt is de huidige onderbesteding van rijksmiddelen.

3.3. Monitoring

Het effect van het onderwijsachterstandenbeleid wordt jaarlijks gemonitord. Ook worden de schakelklassen elk jaar en het peuterwerk elk kwartaal geëvalueerd. Het evalueren van de resultaatsafspraken is onderdeel van de ontwikkelagenda uit 'Kansen Verzilveren'. In principe wordt elke drie jaar door extern bureau Oberon een monitoringsonderzoek uitgevoerd. In het spraakgebruik is dit de 'grote monitor'. In de tussenliggende jaren wordt door een ander extern bureau de zogenaamde 'kleine monitor' uitgevoerd. Ten behoeve van dit rekenkameronderzoek zijn de volgende zes rapportages ontvangen en geanalyseerd:

1. De kwaliteit van VVE in de gemeente Leerdam in 2012 (Inspectie van het Onderwijs, maart 2013)
2. VVE- en Schakelmonitor 2012 Gemeente Leerdam (Oberon, december 2012)
3. Conceptrapport naar aanleiding van de zelfrapportages VVE in het kader van de voor- en vroegschoolse educatie te Leerdam (Fluitsma & Van der Wegen, zonder datum [vermoedelijk april 2013])
4. Kleine monitor 2013 (Fluitsma & Van der Wegen, augustus 2013)
5. Kleine monitor 2014 (Fluitsma & Van der Wegen, oktober 2014)
6. VVE- en Schakelmonitor Gemeente Leerdam (Oberon, 21 maart 2016)

De conclusies van de 'grote monitoren' zijn met de raad gedeeld. De resultaten van de monitor uit december 2012 zijn tijdens een raadsinformatieavond op 14 februari 2013 toegelicht en besproken. Over de uitkomst van de monitor van maart 2016 is de raad in een brief d.d. 9 augustus 2016 geïnformeerd. Tussen gemeente en onderwijspartners is afgesproken dat 'kleine monitoren' niet met de raad worden gedeeld; deze functioneren primair als tussentijds toetsinstrument voor de scholen zelf.

Een analyse van de vier meest recente monitors tekent het volgende beeld. In 2013 trekt extern bureau Fluitsma & Van der Wegen vijf conclusies over VVE:

- Over het geheel is de kwaliteit van VVE voldoende op orde: er wordt noch in de laagste, noch in de hoogste van vier beoordelingscategorieën gescoord.
- Extra aandacht is gewenst voor de opleiding van leerkrachten.
- Het ouderbeleid (= ouderbetrokkenheid) kan bij twee van de drie onderzochte scholen beter.
- Het evalueren van het VVE door de scholen zelf is een aandachtspunt.
- Er is nog veel winst te behalen op doorgaande lijn tussen voorschool en vroegschool.

In de kleine monitoren van 2013 en 2014 geven een gedetailleerd beeld van de diverse instrumenten van het onderwijsachterstandenbeleid. Ook bevatten de monitoren adviezen voor verbetering. Het beeld in 2014 is positiever dan in 2013 en komt in hoofdlijnen op het volgende neer:

- Er is sprake van een positief effect van VVE voor de doelgroepkinderen
- Het bereik van de vroegschoolse doelgroep is flink gestegen, hoewel de resultaten zijn gedaald ten opzichte van 2013. Deze zijn nog wel hoger dan in 2012.
- Net als in 2013 is Ouderbetrokkenheid nog steeds een belangrijk aandachtspunt. Dit geldt zowel voor vroegschool als voor schakelklassen.
- Het bereik van de schakelklassen is net als in 2013 nog mager. Meer aandacht voor ouderbetrokkenheid en LOGO3000 (zie paragraaf 3.1) zal naar verwachting tot verbetering leiden.

Oberon stelt in de monitor over 2015 dat de hoeveelheid aandacht voor onderwijsachterstanden duidelijk te merken is: 'Betrokkenen zijn goed op de hoogte van afspraken, vinden elkaar in overleg en wisselen kennis uit. (...) We zien dat veel aanbevelingen uit de vorige monitor in de praktijk zijn gebracht. Waar in de vorige monitor nog een aantal stevige aandachtspunten waren, gaat het nu om een aantal details (...) die niet mogen maskeren dat in de grote lijnen het aanbod aan jonge kinderen in Leerdam goed is. (Oberon, 2016:46)' De stellers formuleren specifiek de volgende twee 'details':

- Meer zekerheid in het bereik en de toeleiding van moeilijk bereikbare groepen naar Opstapje en de voorschool.
- Blijvende aandacht voor de instroom van nieuwkomers (m.n. vluchtelingenkinderen).

Ook kwantitatieve informatie uit de jaarstukken 2015 wijst op een succesvol beleid. De informatie daarover uit de jaarstukken bij de doelstelling 'Het verminderen van de onderwijsachterstanden van individuele leerlingen' is weergegeven in figuur 5.

Figuur 5 Doelstelling Onderwijsachterstandenbeleid Jaarstukken 2015

Doelstelling	Nulmeting	Streefwaarde	Realisatie
Het percentage zogeheten doelgroepkinderen dat deelneemt aan voorschoolse educatie.	57%	75% (2014) 85% (2015)	95%

Bron: Jaarstukken 2015 Gemeente Leerdam (2016:14)

De conclusie van Oberon dat betrokkenen de afspraken kennen en elkaar weten te vinden herkent de Rekenkamer uit de gehouden interviews.

In het kader van de monitor over 2015 zijn er twee reflectiebijeenkomsten geweest. In een eerste sessie is het beleid en de inzet van instrumenten geëvalueerd, nog zonder de resultaten te kennen. In een tweede sessie zijn de resultaten uit de monitor besproken. Diverse schooldirecteuren geven aan dat de positieve conclusies van Oberon voor hen herkenbaar zijn. Naar aanleiding van de monitor bereidt een gezamenlijke werkgroep nu nieuwe resultaatsafspraken voor. Op basis van de monitoringsgegevens lijkt het niet nodig het beleid bij te stellen. Bij de actualisatie zal wel een nieuw thema als 'vluchtelingenkinderen' worden meegenomen. Nieuwe ontwikkelingen zijn verder de financiële ondersteuning vanuit de gemeenten aan scholen die het programma voor ouderbetrokkenheid ('Ei van Columbus') willen invoeren. Ook is subsidie beschikbaar voor scholen die een programma voor het vergroten van de woordenschat bij kinderen in groep 1 en 2 (LOGO3000) willen voortzetten in groep 3.

Op basis van de onderzoeksbevindingen is de Rekenkamer Leerdam dan ook positief over de behaalde resultaten, de achterliggende systematiek van monitoring en herijking van beleid en bespreking van de resultaten met onderwijspartners.

3.4. Regie

In hoofdstuk 2 is opgemerkt dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de regie op het totale VVE-beleid. De gemeente Leerdam ziet voor zichzelf de rol van verbinden, doelen bewaken en initiëren. De regierol is geformaliseerd door resultaatsafspraken te maken met de onderwijspartners (zie hoofdstuk 3.1). De regierol is verder ingevuld via drie overlevormen:

- 0-6 overleg; Dit overleg dient de bevordering van de doorlopende leerlijn en heeft als doel het delen van kennis en focus houden op het belang van VVE. Bij dit overleg is ook het consultatiebureau aangesloten. Dankzij de verwijzrol van het consultatiebureau zijn de meeste kinderen met (kans op) onderwijsachterstand goed in beeld. Het 0-6 overleg vindt 3-5 keer per jaar plaats.
- Directeurenoverleg Leerdam (DOL) waarbij alle onderwijszaken aan de orde komen. Het merendeel van de agenda hangt echter samen met onderwijsachterstandenbeleid. Eén van de directeuren is voorzitter van het DOL. Bij dit overleg is ook de portefeuillehouder vaak (deels) aanwezig. Het DOL vindt 4-5 keer per jaar plaats.
- Bestuurlijk overleg (LEA); Dit betreft het bestuurlijk overleg tussen scholen en de gemeente. Bij dit overleg is ook de portefeuillehouder aanwezig. Het LEA vindt 4-5 keer per jaar plaats.

Behalve deze periodieke overleggen zijn er in het voorjaar van 2016 twee conferenties belegd over laaggeletterdheid en armoedebeleid. In januari 2014 had al een conferentie plaatsgevonden over het thema ouderbetrokkenheid.

Diverse schooldirecteuren spreken waardierend over de actieve opstelling van de gemeente. Deze is initiërend, zonder dat scholen het gevoel hebben door de gemeente onder druk te worden gezet. Zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau is de gemeente benaderbaar en op de hoogte van ontwikkelingen. Die opstelling maakt het voor scholen gemakkelijker om meer samen te werken. In één van de gesprekken is er aandacht voor gevraagd dat de gemeente Leerdam zo nadrukkelijk op onderwijsachterstanden is gespitst, dat er daardoor minder ruimte lijkt te zijn voor eigen onderwijskundige speerpunten van individuele scholen.

Aanvullend op eigen initiatief nodigt de gemeente Leerdam scholen uit om zelf met ideeën te komen. Dit gebeurt ook in de praktijk. Subsidie is hierbij een belangrijk (sturings)instrument. De gemeente toetst of voorgestelde methodieken passen binnen het concept van een doorlopende leerlijn. Ook bevordert de gemeente dat er een zoveel mogelijk generieke werkwijze is op alle scholen. Een voorbeeld daarvan is het al eerdergenoemde LOGO3000. Een subsidievoorwaarde van de gemeente is dat een training voor intern begeleiders gezamenlijk (in plaats van afzonderlijk per school) wordt georganiseerd.

De Rekenkamer concludeert dat er zowel via de opgezette structuur als de wijze waarop de relatie met onderwijspartners wordt ingevuld aantoonbaar regie wordt gevoerd door de gemeente Leerdam.

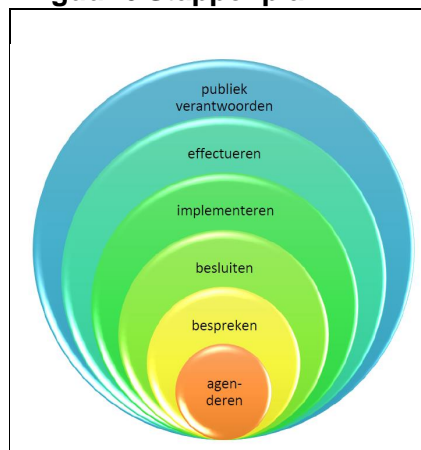
3.5. Slotconclusie

De rekenkamer concludeert dat het in 2016 beter gaat met het onderwijsachterstandenbeleid dan ten tijde van het rapport 'Kind van de rekening' uit 2012. Het overzicht met de uitvoering van aanbevelingen in bijlage 2, laat zien dat acht van de tien aanbevelingen aantoonbaar zijn

opgevolgd. Van de overige twee aanbevelingen is dat op basis van dit doorwerkingsonderzoek niet te bepalen, maar zijn er geen indicaties dat er op die twee aspecten problemen zijn blijven bestaan. Dat is een positief resultaat.

Zoals in de onderzoeksopzet beschreven maakt de Lokale Rekenkamer Leerdam bij dit doorwerkingsonderzoek gebruik van de doorwerkingscirkels uit het 'Stappenplan Meten van doorwerking' dat is opgesteld door de werkgroep Doorwerking van de Commissie Kwaliteitszorg van de Nederlandse vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRN; zie figuur 6). Voor het onderzoek 'Kind van de rekening' stond al vast dat de doorwerkingscirkels van 'agenderen', 'bespreken' en 'besluiten' zijn bereikt. Over de resterende cirkels 'implementeren', 'effectueren' en 'publiek verantwoorden' kan nu op basis van dit doorwerkingsonderzoek ook een uitspraak worden gedaan:

Figuur 6 Stappenplan NVRN

Bron: NVRN (2015)

De gemeente Leerdam heeft sinds 2012 aanzienlijke verbeteringen gerealiseerd in het onderwijsachterstandenbeleid. Deze zijn in lijn met de in 2012 door de Rekenkamer gesignaleerde verbeterpunten. Daarom stelt de Rekenkamer dat de fase 'implementeren' met succes is doorlopen.

Voor alle vier invalshoeken uit dit doorwerkingsonderzoek geldt dat er momenteel sprake is van een goed functionerend onderwijsachterstandenbeleid. Maatregelen die in gang zijn gezet, laten in de praktijk ook bevredigende resultaten zien. Ook de fase van 'effectueren' is daarmee bereikt. Bovendien is er een werkend systeem ontstaan van verantwoorden via monitoring, bespreking van resultaten en herijking: de fase van 'publiek verantwoorden'.

4. Aandachtspunten

De positieve conclusies van deze rekenkamerbrief zorgen ervoor dat de Rekenkamer ervan afziet om iets anders aan te bevelen dan om de ingeslagen koers vast te houden. Met een ambtelijke en bestuurlijke fusie in het verschiet zal dat voldoende uitdaging zijn, temeer omdat Leerdam zich met haar onderwijsachterstandensituatie onderscheidt van Vianen en Zederik.

Een klein aandachtspunt is de huidige onderbesteding van de beschikbare rijksmiddelen. Vanwege het specifieke karakter van dit budget, dient een eventuele onderbesteding weer aan het Ministerie van OCW terugbetaald te worden. In dat licht is het zaak het gewenste budget optimaal te benutten, bijvoorbeeld om de benodigde acties te kunnen financieren die voortkomen uit de lopende actualisatie van het beleid en/of herijking van de resultaatafspraken.

In de gesprekken met schooldirecteuren zijn soms aandachtspunten benoemd die specifiek van toepassing waren voor de betreffende school. De Rekenkamer gaat ervan uit dat scholen in staat zijn om die aandachtspunten zelf ter sprake te brengen in DOL of LEA. Eén van die aandachtspunten betrof echter de samenhang tussen onderwijs en de decentralisatie van het sociale domein. Het ging hierbij specifiek om de Wet maatschappelijke ondersteuning. Gelet op de achtergronden van onderwijsachterstanden en de wens tot een integrale aanpak in het kader

van de transitie van het sociale domein, beveelt de Rekenkamer in algemene zin aan om juist ook het thema onderwijs bij zo'n integrale aanpak te betrekken.

5. Zienswijze op bestuurlijke reactie college.

De reactie van het college op deze rekenkamerbrief is opgenomen als bijlage 4. Het college onderschrijft de conclusies van de Rekenkamer en geeft op twee punten een nadere toelichting. De Rekenkamer neemt kennis van deze toelichting, wenst het college wijsheid bij de verdere uitwerking van de genoemde aandachtspunten en dankt het college voor de gegeven zienswijze.

6. Slot

De Rekenkamer is verheugd dat de gemeente Leerdam stappen heeft gemaakt met de aanbevelingen uit het rapport 'Kind van de rekening' en is blij u daarover via deze rekenkamerbrief te informeren. Vanzelfsprekend is de Rekenkamer graag bereid tot nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,

Lokale Rekenkamer Leerdam
J. Buijserd
Voorzitter

Bijlage 1 Onderzoeksopzet

1. Waarom dit onderzoek?

In het jaarplan 2016 heeft de Lokale Rekenkamer Leerdam aangekondigd de doorwerking van het rekenkameronderzoek '[Het kind van de rekening](#)' uit 2012 te bepalen. Dit betrof een onderzoek naar het Onderwijsachterstandenbeleid van de gemeente.

Het is voor de rekenkamer een vast gebruik om na enkele jaren de doorwerking van eerdere onderzoeken te bepalen. Doorwerkingsonderzoeken zijn voor de rekenkamer om drie redenen van belang:

1. Bepalen in welke mate voorgestelde aanbevelingen daadwerkelijk zijn doorgevoerd.
2. Onderzoeken in welke mate verdere verbeteringen mogelijk zijn.
3. Bepalen van de effectiviteit van (het) rekenkameronderzoek.

In 2012 is voor het onderwerp onderwijsachterstandenbeleid gekozen vanwege vragen over het onderwerp vanuit de gemeenteraad. Bovendien bleek uit het landelijke onderzoek 'Kinderen in Tel' van onderzoeksinstituut Verweij-Jonker blijkt dat Leerdam een achterstandsgemeente is op het terrein van jeugd en onderwijs.

2. Waar ging het ook al weer over?

Het doel van het onderzoek uit 2012 was het gemeentebestuur van Leerdam inzicht te bieden in de effectiviteit en doelmatigheid van het onderwijsachterstandenbeleid en de voor- en vroegschoolse educatie in het bijzonder. In de eindrapportage was de rekenkamer bepaald kritisch. Op 13 van de 15 gehanteerde criteria voldeed het onderwijsachterstandenbeleid niet aan de gehanteerde normen. De rekenkamer laakte onder meer de formulering van het beleid, de financiële verantwoording en de kwaliteit van de monitoring. Onderwijspartners toonden zich in 2012 ronduit kritisch op de regierol van de gemeente en de totstandkoming van de beleidsnota 'Kansen voor iedereen' uit 2011. De rekenkamer riep de gemeente Leerdam op om de komende jaren een inhaalslag te maken.

De rekenkamer stelde het eindrapport vast op 4 juli 2012. De behandeling van het rapport in de Raad vond plaats op 11 oktober 2012. De conclusies en aanbevelingen uit het rapport zijn geen onderdeel geweest van politieke besluitvorming. Wel heeft de raad naar aanleiding van het rekenkamerrapport unaniem een motie aangenomen waarin het college wordt opgeroepen een probleemanalyse te maken en in samenhang met stakeholders een tussenrapportage op te stellen (zie bijlage 1).

3. Wat gaat de rekenkamer deze keer onderzoeken?

Het onderzoek uit 2012 concentreerde zich op de vier aspecten beleidsformulering, financieel beheer, regievoering en monitoring. In dit doorwerkingsonderzoek komen die aspecten ook aan de orde, maar dan vanuit een andere invalshoek, namelijk de mate waarin op die vier aspecten verbeteringen zijn ontstaan.

Die verbeteringen kunnen verschillende oorzaken hebben, zoals:

1. Uitvoering van de aanbevelingen van de rekenkamer
2. Herijking van het onderwijsachterstandenbeleid na 2012, al dan niet als gevolg van:
3. Uitvoering van de motie van de raad van 11 oktober 2012

4. (Externe) ontwikkelingen zoals nieuwe wetgeving, wetenschappelijke inzichten en partners.⁹

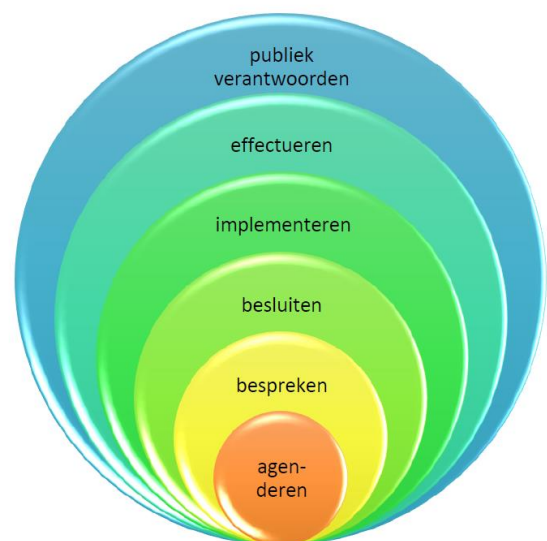
Voor de rekenkamer is de daadwerkelijke verbetering van het onderwijsachterstanden-beleid sinds 2012 belangrijker dan de specifieke impuls die aan die verbetering ten grondslag ligt. Om die reden beperkt de rekenkamer zich in dit onderzoek bijvoorbeeld niet tot het monitoren van de eigen aanbevelingen. Evenmin is de rekenkamer erop uit een uitspraak te doen of de motie van de raad wel of niet juist is uitgevoerd.

Dat het de rekenkamer te doen is om de mate van positieve ontwikkeling blijkt ook uit de vraagstelling van dit onderzoek:

In welke mate zijn verbeteringen gerealiseerd in de beleidsformulering, financieel beheer, regievoering en monitoring van het onderwijsachterstandenbeleid sinds het rekenkamerrapport 'Kind van de rekening' uit 2012?

Bij het doorwerkingsonderzoek naar Onderwijsachterstandenbeleid maakt de Lokale Rekenkamer Leerdam gebruik van het [Stappenplan Meten van doorwerking](#) dat is opgesteld door de werkgroep Doorwerking van de Commissie Kwaliteitszorg van de Nederlandse vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK).

Door deze commissie is ook het model van doorwerkingscirkels ontwikkeld. Voor het onderzoek 'Kind van de rekening' staat al vast dat de doorwerkingscirkels van 'agenderen' en 'bespreken' zijn bereikt. De rekenkamer is van mening dat dit vanwege de besluitvorming over de motie naar aanleiding van het rapport ook geldt voor de cirkel 'besluiten', ook al heeft naar de letter geen besluitvorming over het rapport zelf plaatsgevonden. De resterende cirkels 'implementeren', 'effectueren' en 'publiek verantwoord' zijn daarom onderdeel van dit doorwerkingsonderzoek. Bij 'publiek verantwoord' concentreert de rekenkamer zich specifiek op de samenwerking met de onderwijspartners.

4. Hoe gaat de rekenkamer het onderzoek uitvoeren?

Dit doorwerkingsonderzoek doorloopt de zeven stappen uit het Stappenplan van de NVRK. De eerste drie stappen betreffen het bepalen van doel, definitie en aanpak en komen in deze startnotitie aan de orde. Deze startnotitie biedt de rekenkamer ter informatie aan de gemeenteraad. Ook wordt de opzet en uitvoering van het onderzoek toegelicht in een startgesprek met de ambtelijke organisatie. In dat startgesprek wordt ook vastgesteld wie namens

⁹ Zo is in het wetenschappelijk en politiek debat de effectiviteit van onderwijsachterstandenbeleid in de afgelopen jaren diverse keren betwist.

de ambtelijke organisatie verantwoordelijk contactpersoon van het onderzoek is. Daarna verloopt de uitvoering van de stappen 4-7 als volgt:

4.1. Stap 4 Dataverzameling, gecombineerd met Stap 5 Analyse

In deze fase vinden vijf gesprekken plaats, te weten met de beleidsmedewerker Onderwijs en de vier partners die ook in 2012 zijn geconsulteerd. In het startgesprek zal de rekenkamer nagaan of zich ontwikkelingen hebben voorgedaan die relevant zijn bij de selectie van de gesprekspartners. Rode draad van de interviews is de vraagstelling van dit onderzoek.

Op basis van de informatie uit de gesprekken worden relevante documenten en andere bronnen opgevraagd en geanalyseerd. Deze dienen ter onderbouwing of nuancering van het beeld uit de gesprekken.

4.2. Stap 6 Rapportage

De rekenkamer verwerkt de informatie uit stap 4 en 5 verwerkt in een concept-rapport met feitelijke bevindingen. Kader voor de rapportage is het antwoord op de vraagstelling vanuit het perspectief van het model van de doorwerkingscirkels.

4.3. Stap 7 Reflectie

De laatste stap betreft de reflectie op het onderzoek en bestaat uit een combinatie van gebruikelijke en nieuwe elementen. Deels hangen deze samen met het gehanteerde Stappenplan. Voor een ander deel met de wens van de rekenkamer om behulpzaam te zijn in het voorgenomen fusieproces met de gemeenten Vianen en Zederik. De rekenkamer overweegt daarom in de eindfase van het onderzoek (aanvullend op het gebruikelijk hoor- en wederhoor) de ambtelijke organisatie van Leerdam en beoogde fusiegemeenten uit te nodigen te reflecteren op de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer. Het doel hiervan is om het effect van dit doorwerkingsonderzoek te vergroten en het onderlinge leereffect tussen gemeenten te vergroten. Deze werkwijze betekent dat de volgende negen (deel)stappen worden doorlopen:

1. De rekenkamer biedt het concept-rapport voor wederhoor toe aan de ambtelijke organisatie en biedt aan het concept-rapport met de ambtelijk organisatie te bespreken.
2. De ambtelijke organisatie stuurt een schriftelijke reactie op de concept-rapportage.
3. De rekenkamer formuleert concept-conclusies en aanbevelingen en voegt deze toe aan het rapport.
4. (Optie) In een intervisiebijeenkomst met betrokken ambtenaren van de gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik worden de concept-conclusies en aanbevelingen toegelicht en besproken. (Van deze optie is geen gebruik gemaakt)
5. (Optie) Op basis van de uitkomst van de intervisiebijeenkomst scherpt de rekenkamer de conclusies en aanbevelingen aan en stelt het rapport vast.
6. Het rapport wordt voor een bestuurlijke reactie aangeboden aan het college.
7. Het college stuurt een schriftelijke reactie op de rapportage.
8. De rekenkamer stuurt het rapport, inclusief de bestuurlijke reactie en eventueel voorzien van een nawoord toe aan de raad.
9. De rekenkamer evalueert proces en inhoud na behandeling door de raad.

5. Doorlooptijd

De planning van dit onderzoek is als volgt:

Stap	Specificatie
Stap 1-3 Doel, definitie en aanpak	<ul style="list-style-type: none"> • Opstellen startnotitie • Startgesprek
Stap 4 Data Stap 5 Analyse	<ul style="list-style-type: none"> • 5 Interviews • Documentanalyse
Stap 6 Rapportage	<ul style="list-style-type: none"> • Opstellen concept-rapport
Stap 7 Reflectie	<ul style="list-style-type: none"> • (Optie) Gesprek concept-rapportage • Opstellen conclusies en aanbevelingen • (Optie) Intervisiebijeenkomst • Verwerken ambtelijke en bestuurlijke reactie • Opstellen definitief rapport en eindredactie

Bijlage 2 Overzicht uitvoering aanbevelingen

Hieronder zijn de aanbevelingen uit het onderzoek 'Kind van de Rekening' uit 2012 letterlijk overgenomen. Op basis van de onderzoeksbevindingen uit het doorwerkingsonderzoek is een reactie gegeven op de mate waarin de aanbeveling is uitgevoerd. Tussen haakjes [...] is een verwijzing opgenomen naar de relevante paragrafen in de rekenkamerbrief.

- 1. De rekenkamer Leerdam adviseert de raad om (het onderwijsachterstandenbeleid) spoedig te agenderen zodat voor de komende periode een inhaalslag kan worden gemaakt.**

De behandeling van het rekenkamerrapport in de Raad vond plaats op 11 oktober 2012. Naar aanleiding van het rapport heeft de raad unaniem een motie aangenomen waarin het college wordt opgeroepen een probleemanalyse te maken en in samenhang met stakeholders een tussenrapportage op te stellen. In 2013 is 'De Tussenstand' opgesteld, later uitgewerkt in de nota 'Kansen Verzilveren', die op 28 maart 2014 door de raad is vastgesteld. [onderzoeksopzet; 3.1]

- 2. De rekenkamer adviseert om (een probleemanalyse, doelen en monitor en evaluatiesysteem) op korte termijn alsnog in gang te zetten door middel van een specifiek nota OAB.**

De nota's Tussenstand (2013) en Kansen Verzilveren (2014) voorzien hierin. [3.1]

- 3. De raad kan haar kaderstellende en controlerende rol op het gebied van het onderwijsbeleid en het onderwijsachterstandenbeleid in het bijzonder verbeteren. Dit moet bijvoorbeeld door jaarlijks een rapportage te vragen naar de uitvoering van de onderwijsvisie en het onderwijsachterstandenbeleid in het bijzonder.**

Of de raad jaarlijks een rapportage heeft gevraagd is niet onderzocht. Wel staat vast dat de raad op diverse momenten actief is geïnformeerd door het college. De kwaliteit van die informatie is adequaat. [3.1; 3.2; 3.3]

- 4. Het weer vernieuwend optuigen van de overlegstructuur van de Lokaal Educatieve Agenda kan helpen de regiefunctie verder te versterken.**

Er is een algemeen bekende overlegstructuur, op drie niveaus. Deze werkt naar tevredenheid van alle partijen. [3.4]

- 5. De gemeente zal het beleid allereerst dienen te baseren op een gedegen probleemanalyse.**

In 'De Tussenstand' zijn verbeterpunten geformuleerd. Deze zijn in 'Kansen Verzilveren' beleidsmatig uitgewerkt. Op basis van de 'grote' en 'kleine' monitor (en de evaluatie van die documenten), is er momenteel een meer cyclische aandacht voor probleemanalyse. [3.1; 3.3]

- 6. De gemeente zal scherper moeten gaan sturen op de doelen en op geconstateerd resultaat. Aan de middelen moeten meer resultaatgerichte voorwaarden worden verbonden dan nu het geval is.**

In 2012 hebben de directie van Stichting Peuterwerk en SKCN, de besturen van de basisscholen en de gemeente via convenanten afgesproken zich gezamenlijk in te spannen om een goede doorgaande lijn te realiseren op het gebied van VVE-aanbod en – aanpak. Ook via subsidievoorwaarden worden afspraken gemaakt over inzet en resultaten. [3.1; 3.2]

- 7. De gemeente houdt diverse maatregelen in de lucht, maar onduidelijk is waarom deze en geen andere? Wat is er het effectiefst? M.a.w. ook op dat punt zal de gemeente scherper kunnen sturen.**

De nota ‘Kansen Verzilveren’ is in feite een uitvoeringsprogramma, waarin deze keuzen zijn verantwoord. [3.1]

- 8. De gemeente zal zorg dienen te dragen in de continuïteit van het ambtelijk apparaat op het onderwijsbeleid.**

Dit is niet onderzocht.

- 9. De gemeente zal met spoed een goede monitor- en evaluatiesysteem moeten opzetten.**

In principe wordt elke twee jaar door extern bureau Oberon een monitoringsonderzoek uitgevoerd (‘grote monitor’). Daarnaast wordt de andere jaren in eigen beheer de zogenaamde ‘kleine monitor’ uitgevoerd. Ten behoeve van dit rekenkameronderzoek zijn zes monitoringsrapportages ontvangen. [3.3]

- 10. En tenslotte zou de gemeente het onderwijsachterstandenbeleid ons inziens moeten agenderen in het overleg met het onderwijsveld en hier heldere afspraken over maken.**

In 2012 zijn gezamenlijke afspraken gemaakt om een goede doorgaande lijn te realiseren op het gebied van VVE aanbod en – aanpak. Scholen ervaren een actieve opstelling vanuit de gemeente, maar kunnen ook zelf met ideeën komen. Over specifieke onderwerpen hebben drie conferenties plaatsgevonden. [3.1; 3.4]

Bijlage 3 Bronnen

Interviews

Mevrouw Van Rooij	Basisschool El Boukhari	6 juli 2016
Mevrouw van Maarseveen en mevrouw Mocking	Frans Radewijnszschool	6 juli 2016
De heer Bieren	Stichting O2A5	13 juli 2016
Mevrouw Mulder	Gemeente Leerdam	13 juli 2016
De heer Van Koeveringe	Johannes Calvijnschool	23 augustus 2016
De heer Grasmeijer	Basisschool Klim Op	26 augustus 2016

Documenten

- Commissie Kwaliteitszorg NVRP (2015), Stappenplan – Meten van doorwerking decentrale Rekenkamers.
- Fluitsma & Van der Wegen (?), Conceptrapport naar aanleiding van de zelf-rapportages VVE in het kader van de voor- en vroegschoolse educatie te Leerdam. Basisschool De Verrekijker; Basisschool IBS El Boukhari; Basisschool Klimop.
- Fluitsma & Van der Wegen (2013), Kleine monitor.
- Fluitsma & Van der Wegen (2014), Kleine monitor.
- Gemeente Leerdam (?), Presentatie: Directeurenoverleg Leerdam over VVE: Voor- en Vroegschoolse Educatie.
- Gemeente Leerdam (2013), Interne memo vanwege raadsvragen PvdA n.a.v. beleidsopname VVE.
- Gemeente Leerdam (2013), LEA werkplan 2013-2014.
- Gemeente Leerdam (2013), Presentatie d.d. 14 februari 2013: Informatieve raadsvergadering VVE- en Schakelmonitor 2012.
- Gemeente Leerdam (2014), Kansen Verzilveren.
- Gemeente Leerdam (2015), Brief d.d. 21 januari 2015: Toekenning subsidie voor implementatie LOGO 3000.
- Gemeente Leerdam (2015), Overzicht subsidies.
- Gemeente Leerdam (2015), Taalontwikkeling – peuterwerk.
- Gemeente Leerdam (2016), Jaarstukken 2015.
- Gemeente Leerdam (2016), Overzicht lasten en baten Onderwijsachterstandenbestrijding 2011-2015 (inclusief aansluiting met grootboek 2015).
- Gemeente Leerdam (2016), Raadsinformatiebrief d.d. 9 augustus 2016: Rapport VVE- en Schakelmonitor Onderwijs Achterstanden Beleid.
- Lokale Rekenkamer Leerdam (2012), Onderwijsachterstandenbeleid Leerdam 2006-2010. Het kind van de rekening.
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2013), De kwaliteit van VVE in de gemeente Leerdam in 2012.
- O2A5/LOGOS/Stichting Peuterwerk/SKCN/Basisschool El Boukhari/Floris Radewijnsz/Calvijnschool/-Noachschoon (2016), Subsidieaanvraag 'Ouders en kinderen samen: een mond vol taal'.
- Oberon (2012), VVE- en Schakelmonitor 2012 Gemeente Leerdam.
- Oberon (2016), VVE- en Schakelmonitor 2015 Gemeente Leerdam.

Internetpagina's

- <http://sbzw.onderwijsdatabank.nl/95236/onderwijsachterstandenbeleid-hoe-gelijk-zijn-gelijke-kansen>
- <http://www.logo3000.nl>
- <http://www.waarstaatjegemeente.nl>
- <https://vng.nl/onderwerpenindex/onderwijs/onderwijsachterstandvve>
- <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2010-687.pdf>

Bijlage 4 Bestuurlijke reactie college

Lokale Rekenkamer Leerdam
t.a.v. de heer J. Buijserd
Postbus 15
4140 AA LEERDAM

Gemeente Leerdam
Stadskantoor
Dokter Reilinghplein 1
4141 DA Leerdam
Postbus 15
4140 AA Leerdam
t (0345) 636363
f (0345) 613643
info@leerdam.nl
www.leerdam.nl

VERZONDEN 1 2 JAN. 2017

Geachte heer Buijserd ,

In het kader van de bestuurlijke wederhoor over het doorwerkingsonderzoek naar het onderwijsachterstandenbeleid van de Lokale Rekenkamer Leerdam ontvangt u hierbij onze reactie op het onderzoek.

Allereerst willen wij u meedelen dat wij verheugd zijn te lezen dat de rekenkamer concludeert dat het in 2016 beter gaat met het onderwijsachterstandenbeleid dan in 2012 en dat er kan worden gesproken van een goed functionerend onderwijsachterstandenbeleid. Met deze conclusie zien wij de bevestiging van de effecten van onze inspanningen in de afgelopen jaren op het gebied van het onderwijsachterstandenbeleid en met name op de door u onderscheiden thema's van beleid, financieel beheer, monitoring en regievoering. De conclusies op deze thema's worden door ons dan ook onderschreven.

Als aandachtspunten voor de komende periode geeft u aan de onderbesteding van de beschikbare rijksmiddelen en de samenhang tussen het onderwijs en het sociaal domein. Over deze aandachtspunten willen wij het volgende opmerken.

Onderbesteding rijksmiddelen

In uw brief geeft u als "klein aandachtspunt" aan de huidige onderbesteding van de beschikbare rijksmiddelen. Op 1 januari 2016 bedroeg het restantbedrag nog € 148.830,--. Naar verwachting resteert eind 2016 een bedrag van zo'n € 38.000,--. De exacte hoogte zal pas bekend zijn bij het opstellen van de jaarrekening 2016; mogelijk worden nog eventueel aan het onderwijsachterstandenbeleid gelieerde activiteiten ten laste van dit budget gebracht.

Het definitieve restantbedrag wordt in principe in 2017 volledig aan het onderwijsachterstandenbeleid besteed. In het ministeriële besluit 'Specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid 2011-2017' is opgenomen dat indien de uitkering in een van de jaren in de periode 2011 tot en met 2016 niet of niet geheel is besteed, het resterende bedrag in een volgend jaar mag worden besteed (uiterlijk in 2017). Overigens beschouwen wij een restantbedrag van € 38.000,-- in verhouding tot de jaarlijkse uitkering van zo'n € 700.000,-- over de periode

onderwerp
Reactie op
doorwerkingsonderzoek
Onderwijsachterstandenbeleid

datum
Leerdam, 10 januari 2017

behandeld door
R. Buskop
t 0345 636 171

uw kenmerk

uw brief
15 december 2016

ons kenmerk
Z.16-17194 / Post
Algemeen Uitgaand17228

Bijlage(n)

Pagina
1/2

Bankrelatie BNG Bank.

IBAN nr. NL 40 BNGH 028.50.04.840

BIC nr. BNGHNL2G KvK nr. 30276892

BTW nr. 0020.08.269.B.04

van 2011-2017 als een relatief laag restantbedrag. Het bedrag is ontstaan vanwege het feit dat scholen door omstandigheden weinig gebruik hebben gemaakt van de subsidiemogelijkheden en het peuterwerk door de aandacht die een kwaliteitsslag vraagt niet in staat is geweest om meerdere trajecten/projecten tegelijkertijd te lopen.

Samenhang met sociaal domein

Als tweede aandachtspunt is door u aangegeven de samenhang tussen het onderwijs en het sociaal domein, met name met de Wet maatschappelijke ondersteuning. U geeft daarbij aan dat gelet op de achtergronden van onderwijsachterstanden en de wens tot een integrale aanpak in het kader van de transitie van het sociaal domein, het aan te bevelen is om ook het thema onderwijs bij de integrale aanpak te betrekken.

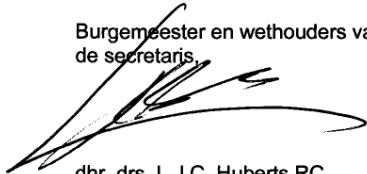
Een dergelijke integrale aanpak heeft momenteel al onze aandacht. Zo bieden wij ouders van de doelgroepkinderen taalles en worden zij gestimuleerd na een oudercursus een taal cursus te volgen en daarmee hun kansen op participatie in de samenleving - maar ook van hun kinderen - te vergroten. Daarnaast zet de gemeente in op de integrale aanpak van onderwijs en het sociaal domein door middel van subsidiëring van aanvullend maatschappelijk werk. Hulpvragen op een school die liggen op het grensgebied van onderwijs en zorg kunnen vanuit het maatschappelijk werk worden opgepakt.

In de actualisatie van het gemeentelijk onderwijsbeleid is ook nadrukkelijk aandacht besteed aan de relatie met het sociaal domein. De actualisatie van het onderwijsbeleid is door de gemeenteraad in december 2016 vastgesteld.

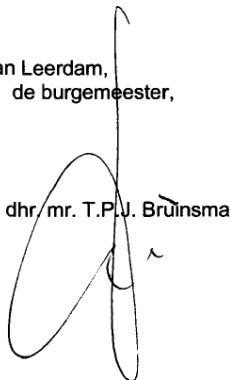
Wij vertrouwen er op u met deze reactie u een voldoende beeld te hebben gegeven van onze zienswijze op het door de rekenkamer uitgevoerde onderzoek.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Leerdam,
de secretaris, de burgemeester,

dhr. drs. L.J.C. Huberts RC

dhr. mr. T.P.J. Bruijsma